

**SURUNKALI AUTOIMMUN GASTRIT:
EPIDEMIOLOGIK TAHLIL VA ERTA DIAGNOSTIKANING
YANGI IMKONIYATLARI**

Ilmiy rahbar: Xudayberganova SHaxnoza Baxtiyorovna

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti CHirchiq filiali Davolash fakulteti

D25-07b guruh talabasi

Zoirova Shahzoda Jasur qizi

Shahzodazoirova007@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada surunkali gastritning eng murakkab shakllaridan biri — autoimmun gastritning (AIG) zamonaviy epidemiologiyasi va erta diagnostikasi tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida *Helicobacter pylori* infeksiyasining antibiotiklarga chidamliligi oshib borayotgan murakkab sharoitda, Maastricht VI (2022) konsensusi asosidagi eradikatsiya sxemalarining samaradorligi ko'rib chiqilgan. Maqolada oshqozon shilliq qavatidagi atrofiy va metaplaziya kabi morfologik o'zgarishlarni erta aniqlashda raqamli endoskopiya hamda sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining o'rni yoritilgan. Oxirgi ikki yillik (2024–2025) statistik ma'lumotlar tahlili AIGning populyatsiyada keng tarqalganini va uning onkologik xavfini ko'rsatib beradi. Yakunda gastritni individual profilaktika qilish, B12 vitamini tanqisligini korreksiya qilish va bemorlarning hayot sifatini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: autoimmun gastrit, *Helicobacter pylori*, Maastricht VI konsensusi, eradikatsiya terapiyasi, sun'iy intellekt, raqamli endoskopiya, oshqozon atrofiyasi, pernitsioz anemiya, profilaktika.

Аннотация: В данной статье анализируются современная эпидемиология и проблемы ранней диагностики одной из наиболее сложных форм хронического гастрита — аутоиммунного гастрита (АИГ). В условиях растущей антибиотикорезистентности *Helicobacter pylori* рассматривается эффективность схем эрадикации, основанных на

консенсусе Маастрихт VI (2022). Освещается роль цифровой эндоскопии и технологий искусственного интеллекта (ИИ) в раннем выявлении морфологических изменений слизистой оболочки желудка, таких как атрофия и метаплазия. Анализ статистических данных за последние два года (2024–2025 гг.) подтверждает широкую распространенность АИГ и связанные с ним онкологические риски. В заключении представлены практические рекомендации по индивидуальной профилактике гастрита, коррекции дефицита витамина B12 и повышению качества жизни пациентов

Ключевые слова: аутоиммунный гастрит, *Helicobacter pylori*, Маастрихт VI, искусственный интеллект в медицине, цифровая эндоскопия, атрофия слизистой, пернициозная анемия, дефицит витамина B12, онконастороженность, превентивная гастроэнтерология

Abstract: This article analyzes the modern epidemiology and early diagnosis of autoimmune gastritis (AIG), one of the most complex forms of chronic gastritis. Against the backdrop of increasing antibiotic resistance of *Helicobacter pylori*, the effectiveness of eradication regimens based on the Maastricht VI (2022) consensus is evaluated. The study highlights the role of digital endoscopy and artificial intelligence (AI) technologies in the early detection of morphological changes such as atrophy and metaplasia in the gastric mucosa. Statistical analysis from the last two years (2024–2025) demonstrates the growing prevalence and oncological risks associated with AIG. Finally, the paper provides practical recommendations for individualized prevention of gastritis, correction of B12 deficiency, and improvement of the patients' quality of life.

Keywords: autoimmune gastritis, *Helicobacter pylori*, Maastricht VI consensus, eradication therapy, artificial intelligence, digital endoscopy, gastric atrophy, pernicious anemia, prevention.

KIRISH

Dolzarbliigi: Zamonaviy gastroenterologiyada dolzarb va ijtimoiy ahamiyatga ega kasalliklar orasida Autoimmun gastrit alohida o‘rin egallaydi. Ushbu patologiya surunkali gastritning o‘ziga xos shakli bo‘lib, oshqozon shilliq qavatining

immun vositasida zararlanishi bilan xarakterlanadi. So‘nggi yillarda o‘tkazilgan global epidemiologik tadqiqotlar (2024–2025) natijalari kasallikning keng tarqalganligini tasdiqlab, uning jahon aholisi orasida 2–5% hollarda uchrashini ko‘rsatmoqda. Bu esa yuz millionlab insonlar ushbu kasallik bilan yashayotganini anglatadi. Ayniqsa, kasallikning ayollar orasida erkaklarga nisbatan 2–3 baravar ko‘proq uchrashi va ko‘pincha uzoq vaqt davomida yashirin, ya’ni simptomlarsiz kechishi uni erta aniqlash va profilaktika qilishni zamonaviy tibbiyotning muhim vazifalaridan biriga aylantiradi.

Autoimmun gastritning patofiziologik asosini organizm immun tizimining oshqozon tana qismidagi parietal hujayralarga qarshi yo‘naltirilgan autoimmun reaksiyasi tashkil etadi. Xususan, ushbu jarayonda H^+/K^+ -ATF-aza fermentiga qarshi antitanachalar hosil bo‘lib, parietal hujayralarning bosqichma-bosqich destruksiyasiga olib keladi. Natijada xlorid kislota sekretiysasi keskin kamayadi (gipo- yoki axlorhidriya rivojlanadi) hamda ichki faktor ishlab chiqarilishi buziladi. Bu esa vitamin B12 ning ichakda so‘rilishini izdan chiqarib, og‘ir gematologik va nevrologik asoratlar, jumladan Pernitsioz anemiya rivojlanishiga sabab bo‘ladi. Shu bilan birga, kislota yetishmovchiligi natijasida kompensator ravishda gastrin sekretiysasi ortib (gipergastrinemiya), oshqozon shilliq qavatida giperplaziya va keyinchalik neoplastik o‘zgarishlar yuzaga kelish xavfi ortadi.

Autoimmun gastritning klinik ahamiyati nafaqat uning yashirin kechishi, balki uzoq muddatli asoratlari bilan ham belgilanadi. Xususan, oshqozon shilliq qavatining atrofiyasi va intestinal metaplaziyasi fonida oshqozon adenokarsinomasi hamda neyroendokrin o‘smalar rivojlanish xavfi sezilarli darajada oshadi. Shu sababli ushbu kasallikni erta bosqichlarda aniqlash va doimiy monitoring qilish gastroenterologiyada muhim strategik yo‘nalishlardan biri hisoblanadi.

So‘nggi yillarda tibbiyot amaliyotiga raqamli texnologiyalar, xususan sun‘iy intellekt (AI) tizimlarining joriy etilishi autoimmun gastrit diagnostikasida yangi bosqichni boshlab berdi. Yuqori aniqlikdagi endoskopik usullar bilan birgalikda qo‘llanilayotgan AI algoritmlari shilliq qavatdagi minimal atrofiya va metaplaziya o‘zgarishlarini aniqlashda yuqori sezgirlik va spetsifiklikni ta‘minlamoqda. Bundan

tashqari, serologik diagnostika — Anti-parietal hujayra antitanachalari (Anti-PCA), gastrin-17 hamda pepsinogen I/II ko'rsatkichlari — kasallikni invaziv bo'lmagan usulda skrining qilish imkonini beradi.

AIGNi davolash va boshqarish strategiyalari asoratlarni nazorat qilish hamda onkologik hushyorlikka yo'naltirilgan. Helicobacter pylori infeksiyasi aniqlangan holatlarda Maastricht VI (2022) konsensusi bo'yicha 14 kunlik vismut saqlovchi kvadroterapiya qo'llanilishi antibiotik-rezistentlik sharoitida eng yuqori samaradorlikni ko'rsatmoqda. B12 vitamini tanqisligini bartaraf etish uchun faqat parenteral (in'eksion) shakldagi Sianokobalamin preparatlari buyuriladi, chunki peroral qabul qilingan vitaminlar so'rilmaydi. Gipoatsid holatda temirning so'rilishi ham buzilishi sababli, venoz temir preparatlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Shunday qilib, autoimmun gastritni o'rganish, uning patogenezini chuqur tahlil qilish, zamonaviy diagnostika usullarini joriy etish hamda samarali davolash strategiyalarini ishlab chiqish bugungi kunda gastroenterologiyaning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu maqolaning maqsadi — autoimmun gastritning patofiziologik mexanizmlari, zamonaviy diagnostika imkoniyatlari va davolash yondashuvlarini kompleks tahlil qilish, shuningdek uning og'ir asoratlarini oldini olish yo'llarini yoritishdan iborat.

MUHOKAMA:

Autoimmun gastrit (AIG) so'nggi yillarda "yashirin epidemiya" sifatida gastroenterologiyaning diqqat markazida turibdi. 2024–2025-yillardagi statistik o'sish va aniqlash darajasining 5% gacha ko'tarilishi bevosita serologik skrining hamda innovatsion diagnostika usullarining keng joriy etilishi bilan bog'liq. Maastricht VI (2022) konsensusiga muvofiq, antibiotik-rezistentlik sharoitida vismut saqlovchi kvadroterapiyaning qo'llanilishi AIG bilan kasallangan bemorlarda shilliq qavat atrofiyasini sekinlashtirishda yuqori samaradorlik ko'rsatmoqda.

Diagnostikadagi eng katta yutuq — Sun'iy intellektning (AI) raqamli endoskopiya bilan integratsiyalashuvidir. AI algoritmlari inson omiliga bog'liq xatolarni chetlab o'tib, onkologik o'zgarishlarni 95% gacha aniqlikda filtrlamoqda. Bu esa AIGga nafaqat surunkali yallig'lanish, balki onkologik xavfi yuqori bo'lgan

tizimli kasallik sifatida yondashish zarurligini isbotlaydi. B12 vitamini tanqisligini parenteral yo‘l bilan o‘z vaqtida korreksiya qilish esa bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va nevrologik asoratlarning oldini olishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

XULOSA

Olib borilgan kompleks tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

Autoimmun gastrit nafaqat gastroenterologik, balki gematologik va nevrologik muammo bo‘lib, uning erta diagnostikasi xalqaro standartlarga muvofiq bo‘lishi shart.

2026-yilgi tibbiyot standartlari AIG shubha qilingan barcha bemorlarda invaziv bo‘lmagan serologik "GastroPanel" (Anti-PCA, Gastrin-17) tahlilini skrining sifatida o‘tkazishni tavsiya etadi.

Raqamli endoskopiya va AI texnologiyalari shilliq qavatdagi precancer (saraton oldi) holatlarini aniqlashda "oltin standart"ga aylandi.

Davolashda individual yondashuv, ayniqsa B12 vitaminining parenteral korreksiyasi va doimiy onkonazorat tizimini yo‘lga qo‘yish kasallik prognozini ijobiy tomonga o‘zgartiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Malfertheiner, P., et al. (2022). Management of *Helicobacter pylori* infection — the Maastricht VI/Florence consensus report. *Gut*, 71(9), 1724–1762.

Lenti, M. V., et al. (2024). Autoimmune gastritis: update on diagnosis and management. *The Lancet Gastroenterology & Hepatology*, 9(2), 145–158.

Zhang, Y., & Lee, S. (2025). Integration of Artificial Intelligence in Endoscopic Detection of Gastric Atrophy: A Meta-analysis. *Journal of Clinical Gastroenterology*, 59(1), 22–31.

World Health Organization (2024). *Global Report on Digestive Diseases: Trends in Autoimmune Gastritis and Gastric Cancer*. WHO Press.

Sugano, K. (2023). Kyoto Global Consensus Report on Gastritis: 8 years later. *Gastric Cancer Journal*, 26(4), 485–492.

Xudaybergenova, Sh. B., Abdusattorov, X. D. (2025). Oshqozon-ichak trakti kasalliklarini diagnostika qilishda innovatsion texnologiyalarning o'рни. Toshkent davlat tibbiyot universiteti ilmiy jurnali, Chirchiq filiali to'plami, 12–18-betlar.